

**การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา  
สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา**  
**Governance-based administration by school administrators  
Boonwattana School Cluster.**

วิฑูรย์ นินาลาด<sup>1</sup> และ วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม<sup>2</sup>

วิทยาลัยนครราชสีมา

Witoon Ninalad<sup>1</sup> and Wiralpat Wongwatkasem<sup>2</sup>

Nakornratchasima College

Corresponding Author E-mail : 6704030302078@nmc.ac.th, wiralpat@nmc.ac.th

(Received: 18 January, 2026 ; Edit: 20 March, 2026; accepted: 25 March, 2026)

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา และ 2) เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 260 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** ผู้บริหารสถานศึกษา, สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา, หลักธรรมาภิบาล

## Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the level of governance management among school administrators in the Boonwattana School Cluster, and (2) to A comparative study of good governance practices among school administrators in the Boonwattana School Cluster, categorized by educational level and work experience. The sample group used in this research consisted of 260 administrators and teachers from secondary schools in the Boonwattana School Cluster, Nakhon Ratchasima Province, under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, during the 2025 academic year. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, which yielded a content validity index ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.84. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results found that

1. The overall level of good governance in the administration of school administrators in the Boonwattana School Cluster, Nakhon Ratchasima Province, under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, is at a high level.
2. The results of the comparison of good governance-based administration among school administrators in the Boonwattana School Cluster, Nakhon Ratchasima Province, under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, classified by educational level and work experience, showed overall differences at a statistically significant level of .05.

**Keywords :** Educational institution administrators, Good Governance, Boonwattana School Cluster

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่การติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนมีอิทธิพลและมีบทบาท ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ส่งผลให้ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมสำหรับความอยู่รอด การแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงนั้น ส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคมทั้งสภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการศึกษา ยิ่งด้านการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วจึงส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งการศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรงที่ต้องมีการออกแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

การบริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ในหมวด 5 ตามมาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงาน

ทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” ทั้งนี้ก็เพื่อให้สถานศึกษามีความ คล่องตัว เป็นอิสระ และสามารถที่จะบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ได้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการรวบรวม จัดระบบ และใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันช่วยในการบริหาร และตัดสินใจ วางแผนกำหนดทิศทาง และดำเนินงานตามลำดับความสำคัญของปัญหา และนโยบายการบริหาร รวมทั้งกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารมีอำนาจบริหารอย่างอิสระ และต้องรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตน ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจ และป้องกันข้อผิดพลาดและการถูกฟ้องร้อง อันอาจจะเกิดขึ้น ดังนั้นจึงควร ยึดมั่นในหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล โดยการสร้างระบบธรรมาภิบาลสำหรับการกำกับดูแลตนเองที่ดี เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความ รับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติราชการบรรลุเป้าประสงค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยหลักการ บริหารจัดการที่ดี ซึ่งมีแนวคิดและหลักการบริหารที่ผสมผสานหลักปรัชญาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของการบริหารจัดการที่ดีงาม ซึ่งเรียกว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็น หลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไป ในครรลองธรรม (ชนะวิน แสงทามาศย์, 2564) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ เพราะ หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าขององค์กร (วิไลลักษณ์ อำนาจดี และศศิธรดา แพงไทย, 2562)

การบริหารสถานศึกษา “หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการสามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริตโปร่งใสและเป็นธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, 2560) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการดำเนินกิจการที่ยึดถือ ความสุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหลักประกันแล้ว การทำหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กร ภาครัฐและเอกชนมีความสุจริต โปร่งใสเชื่อถือได้และส่งผลถึง ภาพลักษณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อความสัมพันธ์และการสร้างสรรค์คุณภาพการบริหารงานอีกด้วย การทำให้องค์กรมีธรรมาภิบาลจึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการทางบริหาร ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย การบริหารโดยใช้ธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักการปฏิบัติงานที่ได้ประกาศไว้ใน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มี 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ดังนั้นสถานศึกษาหลักธรรมาภิบาลจึงนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา และมีความถูกต้องสอดคล้องตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญ

สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนายังพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการบริหารการศึกษาหลายอย่าง เช่น เกิดการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากการรักษากฎระเบียบวินัยที่หละหลวม และการไม่ส่งเสริมคุณธรรมภายในโรงเรียนความไม่เข้าใจกันของครูผู้สอนกับผู้บริหาร อีกทั้งการบริหารงานที่ล่าช้า และไม่เป็นปัจจุบันของการบริหารงานด้านธุรการ การเงินและบัญชี การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของบุคลากรทางการศึกษามีน้อย ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้ทั้งสิ้น ผลที่จะตามมาย่อมส่งผลกระทบโดยตรงกับประสิทธิภาพการบริหารภายในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา เพื่อจะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง กับปัญหา และมีความเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 779 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 260 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งประกอบไปด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จำนวน 6 ด้าน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 38 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale)

### **การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ตามแนวคิดของกรุง (Krung, 1992:53) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74-84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามจากวรรณกร โชมขุนทด (2562: 6) ได้จำนวนแบบสอบถาม 38 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC 1.00 ทุกรายการ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 38 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .84

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

### **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 260 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของกรูค (Krung,1992:53) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่า  $t$  - test (Independent samples)

## ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

| ด้านที่ | รายการ                | ระดับปฏิบัติ |      | แปลผล |
|---------|-----------------------|--------------|------|-------|
|         |                       | $\bar{X}$    | S.D. |       |
| 1       | ด้านหลักนิติธรรม      | 4.46         | 0.46 | มาก   |
| 2       | ด้านหลักคุณธรรม       | 4.47         | 0.47 | มาก   |
| 3       | ด้านหลักความโปร่งใส   | 4.45         | 0.46 | มาก   |
| 4       | ด้านหลักการมีส่วนร่วม | 4.45         | 0.48 | มาก   |
| 5       | ด้านหลักความรับผิดชอบ | 4.47         | 0.50 | มาก   |
| 6       | ด้านหลักความคุ้มค่า   | 4.46         | 0.47 | มาก   |
| ภาพรวม  |                       | 4.46         | 0.47 | มาก   |

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.46$ , S.D.= 0.47) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ตามผล

จริง) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ( $\bar{X} = 4.47$ , S.D.= 0.50) รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ( $\bar{X} = 4.47$ , S.D.= 0.47) และ ด้านหลักความคุ้มค่า ( $\bar{X} = 4.46$ , S.D.= 0.47) ด้านหลักนิติธรรม ( $\bar{X} = 4.46$ , S.D.= 0.46) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 4.45$ , S.D.= 0.48) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส ( $\bar{X} = 4.45$ , S.D.= 0.46)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องการบริหารโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

| ด้านที่ | รายการ                | ระดับปริญญาตรี |      | สูงกว่าระดับปริญญาตรี |      | t     | p-value |
|---------|-----------------------|----------------|------|-----------------------|------|-------|---------|
|         |                       | $\bar{X}$      | S.D. | $\bar{X}$             | S.D. |       |         |
| 1       | ด้านหลักนิติธรรม      | 4.25           | 0.41 | 4.39                  | 0.59 | 0.89* | .0229   |
| 2       | ด้านหลักคุณธรรม       | 4.27           | 0.52 | 4.35                  | 0.68 | 0.74* | .0218   |
| 3       | ด้านหลักความโปร่งใส   | 4.34           | 0.56 | 4.26                  | 0.73 | 0.54* | .0124   |
| 4       | ด้านหลักการมีส่วนร่วม | 4.30           | 0.53 | 4.45                  | 0.45 | 0.69* | .0135   |
| 5       | ด้านหลักความรับผิดชอบ | 4.44           | 0.47 | 4.60                  | 0.52 | 0.79  | .0824   |
| 6       | ด้านหลักความคุ้มค่า   | 4.37           | 0.59 | 4.56                  | 0.54 | 0.77* | .0268   |
| ภาพรวม  |                       | 4.32           | 0.47 | 4.44                  | 0.45 | 0.83* | .0102   |

\*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องการบริหารโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

| ด้าน<br>ที่ | รายการ                | ต่ำกว่า 10 ปี |      | 10 ปี ขึ้นไป |      | t     | p-value |
|-------------|-----------------------|---------------|------|--------------|------|-------|---------|
|             |                       | $\bar{X}$     | S.D. | $\bar{X}$    | S.D. |       |         |
| 1           | ด้านหลักนิติธรรม      | 4.15          | 0.59 | 4.27         | 0.63 | 0.56* | .0119   |
| 2           | ด้านหลักคุณธรรม       | 4.25          | 0.63 | 4.29         | 0.59 | 0.72* | .0232   |
| 3           | ด้านหลักความโปร่งใส   | 4.43          | 0.72 | 4.35         | 0.75 | 0.69* | .0132   |
| 4           | ด้านหลักการมีส่วนร่วม | 4.38          | 0.69 | 4.30         | 0.69 | 0.78* | .0147   |
| 5           | ด้านหลักความรับผิดชอบ | 4.46          | 0.50 | 4.45         | 0.57 | 0.65* | .0189   |
| 6           | ด้านหลักความคุ้มค่า   | 4.14          | 0.60 | 4.38         | 0.62 | 0.59* | .0282   |
| ภาพรวม      |                       | 4.30          | 0.39 | 4.34         | 0.49 | 0.81* | .0129   |

\*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม และรายด้าน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุได้ตามเป้าหมาย กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมถึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชัย ช่อมะขิง (2566) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสากลของกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาโนนสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ผลงานวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสากล ในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาโนนสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากระดับการศึกษาของผู้ประเมิน เช่น ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา อาจส่งผลต่อการรับรู้หรือประเมินการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ขวัญหลาย (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เต่าจันทร์ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีระดับความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในการบริหารการเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย เต่าจันทร์ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมแตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของข้าราชการครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นและเป็นระบบ

1.2 ผู้บริหารควรมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิควิธี และเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว

1.3 ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความมั่นใจในการบริหารดำเนินงานต่าง ๆ

1.4 ผู้บริหารควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในความรับผิดชอบในภาระงาน โดยการมีประชุม ชี้แจง และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ข้อมูล และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถตรวจสอบได้ และสามารถชี้แจงได้ในกรณีที่มีข้อสงสัย

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของกฎระเบียบ และเคร่งครัดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

## เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. พรึกหวานกราฟฟิค.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2547). คู่มือคำอธิบายแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. วิชั่นพับลิชชิง.

ณัฐชัย ช่อมะเขีย. (2566). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสากลของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา โนนสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 3(พฤษภาคม-สิงหาคม), 147.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2560). การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย. วิญญูชน.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. สุวีริยาสาส์น.

- ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ. (2566). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(1), 128.
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิไลลักษณ์ อำนาคดี, & ศศิรดา แพงไทย. (2562). กลยุทธ์การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(8), 4106–4118.
- สมฤทัย เต่าจันทร์. (2567). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ชนะวิน แสงทามาศย์. (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 1(3), 63–75. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/gajasara/article/view/271096>
- Krug, R. E. (1992). *Leadership and performance beyond expectations*. Free Press.